

دولت؛ ناکام‌ترین

در ماجرای گرانی بنزین و اتفاقات بعد از آن، در روزهای اخیر بیشترین انتقادات متوجه دولت بوده و این موضوع با توجه به نقشی که قوه مجریه در اتخاذ این تصمیم و اجرای آن داشته، چیز عجیبی هم به نظر نمی‌رسد.

البته در روزهای گذشته دولت اعلام کرد تصمیم گرانی بنزین، مصوبه جلسه سران سه قوه بوده است؛ موضوعی که روسای قوه مقننه و قضاییه هم آن را تایید کردند، اما مطالبی که بعدا بیان شد مشخص کرد اگرچه اصل تصمیم، مصوبه جلسه سران قوا بوده اما نحوه و زمان اجرای آن توسط دولت انتخاب شده و اگر دقت بیشتری در این زمینه می‌شد شاید بخش عمده‌ای از اتفاقات هفته گذشته رخ نمی‌داد.

در همین زمینه می‌توان به اجرای بی‌مقدمه و بدون هرگونه اطلاع‌رسانی این مصوبه اشاره کرد، به طوری که در نحوه اجرای این طرح آنچه باید از تمهیدات اندیشیده شود از جمله اقناع عمومی، اجماع نخبگانی و اطلاع عمومی و مسوولان به نحوی که بشود همراهی همه مردم را فراهم بکند، انجام نشد. از سوی دیگر دولت چند سال براساس قانون وظیفه داشت نسبت به مدیریت سوخت اقدام کند، اما در این چند سال اقدام نکرد و نهایتا یکنشبه چنین تصمیمی گرفت. بر همین اساس به نظر می‌رسد اقدام دولت در این زمینه چه به لحاظ نوع اجرا و چه زمان‌بندی آن، محل انتقادات فراوانی باشد که البته در روزهای پس از اجرای این تصمیم، مقامات دولتی تلاش کرده‌اند در مصاحبه‌ها و برنامه‌های مختلف درباره ابعاد این تصمیم توضیح دهند که مطمئنا این توضیحات می‌تواند بخشی از خلاهای موجود در زمینه اطلاع‌رسانی به مردم را پر کند.

قربانی اینترنتی!

در حوادث اخیر، وزارت ارتباطات به دلیل ضرورت‌های امنیتی و بر اساس مصوبه شورای امنیت کشور (زیر مجموعه وزارت کشور) اقدام به قطع اینترنت کرد. موضوعی که نقش مهمی در کنترل اغتشاشات اخیرداشت. در این میان از برخی اقدامات مثبت وزارت ارتباطات نمی‌توان چشم‌پوشی کرد. به عنوان مثال بستر اینترنت ملی با این‌که تکمیل نشده اما در سال‌های اخیر توسعه یافته است و ادامه فعالیت بانک‌ها و سایر دستگاه‌های خدمت‌رسان داخلی در روزهایی که اینترنت خارجی قطع بود، نشان از همین پیشرفت داشت. البته اگر بستر اینترنت ملی به‌طور کامل توسعه پیدا کند، دیگر هیچ‌گاه نیاز به قطع اینترنت در شرایط بحرانی نیست. با وجود همه اینها محمدجواد آذری جهرمی، وزیر ارتباطات که در دو سال اخیر تلاش بسیاری کرده چهره‌ای متفاوت از خود نشان دهد در قضایای یک هفته اخیر با قطعی اینترنت، در دوراهی ناخواسته گیر کرد؛ حمایت از تصمیم دولت برای قطعی اینترنت که در تضاد با چهره همیشگی او در انتقاد از اقدامات قهّری در برخورد با جرایم موجود در فضای مجازی بود یا انتقاد از این تصمیم دولت. البته آذری جهرمی مسیری بینابین را انتخاب کرد و مدتی سکوت کرد و درباره قطع شدن اینترنت مدّعی گرفت؛ زمانی هم که از سکوت خارج شد، با تکرار چندباره این مطلب که قطعی اینترنت، خارج از اختیار وزارت ارتباطات و تصمیم شورای امنیت کشور بوده، مرتب وعده می‌داد که به شدت پیگیر وصل شدن اینترنت است.

البته نباید از یاد برد اگر وزارت ارتباطات در چند سال اخیر، فضا را برای توسعه پیام‌رسان‌های خارجی همچون تلگرام و واتس‌اپ مهیا نکرده بود و به کمک توسعه پیام‌رسان‌های داخلی می‌آمد، قطعاً پیام‌رسان‌های خارجی این چنین در ایران فراگیر نمی‌شد که دو بار در دو سال اخیر (دی ۱۳۹۶ و آبان ۱۳۹۸) بسترساز فتنه امنیتی علیه ایران شوند.

احزاب سیاسی و آدرس‌های اشتباه

بعد از اعلام افزایش گرانی بنزین، احزاب و گروه‌های سیاسی اعم از اصلاح‌طلب و اصولگرا در ابتدای کار با توجه به اعلام ناگهانی آن دچار نوعی سردرگمی شدند و در ساعات اولیه، واکنش‌ها بیشتر به شکلی بود که در آن توجه به منافع حزبی و سیاسی بسیار پررنگ بود.

در این میان برخی اصولگرایان ابتدا به انتقاد از اصل این طرح پرداختند و تلاش کردند از این موضوع و ناراضی‌مندی مردم از آن، به عنوان برگ برنده‌ای برای خود در رقابت‌های سیاسی استفاده کنند. در همین زمینه فعالان حزبی به انتقاد از این طرح پرداختند و طرح استیضاح رئیس‌جمهور در مجلس از سوی نمایندگان اصولگرا کلید خورد. اما پس از بیانات رهبر انقلاب در روز یکشنبه گذشته و حمایت ایشان از تصمیم سران سه قوه، نوک پیکان انتقادات اصولگرایان از اصل طرح به سمت نحوه اجرای آن چرخید و فعالان حزبی و سیاسی اصولگرا از آن پس گرچه همچنان نسبت به عملکرد دولت در این زمینه انتقاد داشتند اما دیگر شاهد انتقاد نسبت به‌اصل طرح نبودیم و در مجلس نیز اقداماتی چون تلاش برای استیضاح رئیس‌جمهور، جای خود را به اتخاذ این نحوه اعلام و اجرای طرح افزایش قیمت بنزین و اطلاع‌نداشتن نمایندگان مجلس از این خبر داد. از این پس مهم‌ترین واکنش احزاب و جریان‌های سیاسی اصولگرا معطوف به این نکته‌شد که اعتراض ادب‌وآدابی داردو معترضان با آشوبگرانی که اموال عمومی‌را آتش می‌زنندفرق‌دارند. اما در میان احزاب اصلاح‌طلب، ماجرا کمی تفاوت داشت؛ بخش‌هایی از این جریان سیاسی که از ابتدای دولت دوازدهم با توجه به عملکرد ناموفق اقتصادی، تلاش کرده‌اند خط خود را در این زمینه از دولت جدا کنند در این زمینه هم انتقاداتی از دولت مطرح کردند. با این حال بخش‌های زیادی از اصلاح‌طلبان هم به‌طور کلی در مواضع اعلامی خود تعریضی نسبت به افزایش قیمت بنزین نداشتند و حتی ناگاهی به ادبیاتی که از سوی آنها در بیانیه‌های رسمی اتخاذ شد نشان می‌دهد به نوعی حتی موید آن نیز بوده‌اند. از منظر اقتصادی اصلاح‌طلبانی که به رغم برخی گالیپ‌ها از رویکردهای سیاسی دولت هوادار کابینه روحانی هستند از این سیاست دفاع کردند اما با این وصف نقدهایی به‌نحوه اعلام و اجرای طرح افزایش قیمت بنزین داشته و دارند. سعید لیلاز، عضو شورای مرکزی حزب کارگزاران در گفت‌وگو با تسنیم، افزایش سه برابری قیمت بنزین را خبر مطلق خواند و اعتراضات متعاقب آن را بی ارتباط با افزایش قیمت بنزین دانست، اما بخش‌هایی از اصلاح‌طلبان هم ترجیح دادند در این ماجرا به اپوزیسیون خارج از کشور بپیوندند که در همین زمینه می‌توان به بیانیه ۷۷ نفر از چهره‌های اصلاح‌طلب اشاره کرد که در آن به شدت از اقدامات نظام در مقابله با اغتشاشگران انتقاد شده بود.

استیضاح وزیران اقتصادی در صورت گرانی بنزین

عضو هیأت‌رئیسه مجلس گفت: اگر دولت در کنترل قیمت‌ها کار خود را خوب انجام ندهد، مجلس حتما با وزرای مربوط در حد استیضاح برخورد خواهد کرد.

احمد امیرآبادی‌فراهانی، نماینده مردم قم در مجلس شورای اسلامی در پی

بررسی عملکرد دستگاه‌ها، نهادها و عناصر مختلف در وقایع اخیر کشور

سربلندهای آزمون سخت سوخت

با تحلیل و بررسی حوادث چندروز گذشته، این واقعیت ملموس تر می‌شود که مردم، رسانه‌ها و اصناف عملکرد مثبتی در فرونشاندن آشوب‌ها داشته‌اند

۱۲۴آبان که سهمیه‌بندی بنزین اعلام شد تا امروز حدود ۱۰ روز می‌گذرد و اتفاقات زیادی در این مدت رخ داده است. همین اتفاقات باعث شده تا این مقطع را بتوان از ابعاد مختلف مهم دانست و مورد بررسی قرار داد. در این چندروز برخی تلاش کردند از اعتراضات مردم استفاده کرده و کشور را به آشوب بکشند و برخی نیز دانسته یا ندانسته با این موضوع همراهی کردند. برخی دستگاه‌ها با انجام وظیفه خود از تشدید بحران جلوگیری کردند و برخی دستگاه‌ها و نهادها به دلیل بعضی ندانم‌کاری‌ها بر التهابات افزودند. بر همین اساس می‌توان تقسیم‌بندی میان دستگاه‌های مختلف و بخش‌ها و نهادهای گوناگون داشت. در این مطلب به بررسی عملکرد برخی دستگاه‌ها پرداخته‌ایم. با این توضیح که مثل همیشه، مردم بهتر از هر نهاد و فرد دیگری عمل کردند و با حضور به‌موقع خود مانع از ادامه اغتشاشات و ناامنی‌ها شدند.

گروه سیاسی

مجلس؛ تلاش ناکام برای برائت

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در ساعات اولیه اعلام سهمیه‌بندی بنزین، انتقاد از این تصمیم را در دستور کار قرار دادند و با توجه به آگاهی بیشتری که نمایندگان با توجه به ارتباط با حوزه‌های انتخابیه از مشکلات زندگی مردم دارند و همچنین با توجه به در پیش بودن انتخابات مجلس یازدهم، بهارستان‌نشینان تلاش کردند خود را از این ماجرا و تبعات آن تبرئه کنند. رفته رفته فراکسیون‌های مجلس و نمایندگان در اظهارنظرهایی از تهیه طرح‌هایی برای لغو مصوبه گرانی بنزین صحبت کردند. طرح‌هایی که برخی دوفوریتی و برخی سه فوریتی بودند و قرار بود روز یکشنبه گذشته در اولین جلسه مجلس پس از گرانی بنزین به بحث گذاشته شود و این اقدام دولت متوقف شود.

با این‌حال صبح یکشنبه گذشته نمایندگان در جلسه‌ای غیرعلنی با حضور علی شمخانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی به بررسی طرح سهمیه‌بندی بنزین و تبعات آن پرداختند و نهایتا تمام طرح‌هایی که از آن صحبت می‌شد کنار گذاشته شد.

با این وجوددل همچنان تلاش‌های نمایندگان برای تبرئه خود از این اقدام ادامه داشت و بعضی نمایندگان از تلاش برای استیضاح علی‌لاریجانی به دلیل مطلع نکردن نمایندگان درباره این تصمیم خبر دادند و برخی نیز امضاهایی برای استیضاح رئیس‌جمهور جمع کردند.

طرح‌هایی که از همان ابتدا مشخص بود نتیجه‌ای نخواهد داشت و درمجموع تلاش‌های نمایندگان برای تبری جستن از این موضوع چندان ثمری نداشت. البته در همین زمینه باید به نقش مثبت برخی نمایندگان در حوزه‌های انتخابیه در گفت‌وگو با مردم و قانع کردن آنها و جلوگیری از همراهی معترضان با اغتشاشگران اشاره کرد.

مدیریت هوشمندانه

آشوب‌های بعد از اعلام گرانی بنزین به نسبت برخی رویدادهای مشابه در کشور از شرایط متفاوتی برخوردار بود. مقامات امنیتی در تحلیل اتفاقات چند روز اخیر بر این باورند که اغتشاشات صورت گرفته سازماندهی شده و با حضور افراد آموزش دیده و کاربلد صورت گرفته و ردپای توطنه خارجی نیز در آن دیده می‌شود و در عین حال بر این نکته نیز تاکید دارند که حساب "معترضان" از "اغتشاشگران" جداست.

از جمله تفاوت‌های اتفاقات اخیر با آشوب‌های مشابه می‌توان به حجم بالای خشونت اغتشاشگران در این حوادث اشاره کرد به شکلی که گروه‌های تخریبگری که در آشوب اخیر وارد میدان شدند برای تخریب هر چه بیشتر کاملا براساس یک برنامه حساب شده وارد عمل شدند و از همه توان خود برای بالابردن حجم تخریبگری استفاده کردند.

با این وصف، هوشیاری مردم معترض که بلافاصله صف خود را از آشوب‌طلبان جدا کردند و همچنین مدیریت هوشمندانه و مقتدر نیروهای امنیتی و انتظامی باعث شد که با وجود همه سرمایه‌گذاری‌های عوامل خارجی و رسانه‌های ضد انقلاب، فتنه‌ها طی یکی دو روز خاموش شود.

در همین زمینه سردار غلامرضا سلیمانی رئیس سازمان بسیج مستضعفین در نشست خبری با بیان این‌که عوامل اصلی این تحکرات شناسایی و دستگیر شده اند گفت: نیروهای امنیتی با سعه صدر با این اتفاقات برخورد کردند و در بسیاری جاها هم مردم خودشان با این عوامل برخورد کردند.

اجرای طرح افزایش قیمت بنزین اظهار کرد: شیوه اجرای این طرح را از سوی دولت واقعا خوب نمی‌دانیم.

وی همچنین خاطرنشان کرد: یکی از نکاتی که در حال حاضر باید بسیار مراقبت کنیم و دولت خیلی باید نظارت کند و ما نیز بر عملکرد دولت نظارت داشته

باشیم، این است که نگذاریم اجناس گران شود؛ یعنی جنس‌های دیگری که هیچ ربطی به گرانی بنزین ندارد، گران نشود. باید مراقب این جو روانی باشیم که باعث نشود سایر اجناس و کالاها را گران کنند و مردم اذیت شوند؛ این خیلی مهم است./ فارس

همکاری اصناف

در بحران امنیتی هفته گذشته، اصناف کشور همکاری قابل تحسینی با دولت داشتند. با این‌که بازارهای مختلف کشور به علت رکود اقتصادی شش سال اخیر و فشارهای مالیاتی اوضاع مناسبی ندارند، اما برخلاف رویه اصناف در نقاط مختلف جهان که معمولاً در شرایط بحران اقتصادی، اقدام به اعتراض و تحصن و بستن بازارها می‌کنند، واحدهای صنفی ایران همراهی مناسبی با سیاست‌های کشور دارند.

در اغتشاشات هفته گذشته هم با این‌که واحدهای صنفی بیشترین آسیب را از خرابکاری‌ها دیدند و بسیاری از فروشگاه‌های شخصی توسط آشوبگران غارت شد، اما شاهد بودیم بازاریان واکنش منفی به اوضاع نشان نداده و به کار خود ادامه دادند. این در حالی است که درکشورهای دیگر در شرایط مشابه، بازارها و اصناف مختلف اقدام به تعطیلی می‌کنند که این موضوع موجب بروز کمبود مقطعی کالاها در بازار شده و مشکلات مردم را دوچندان می‌کند. بنابراین به اصناف و بازاریان در اغتشاشات اخیر باید نمره قبولی داد.

شبکه رسانه‌ای ضد انقلاب

در جریان حوادث اخیر کشور که در پی گران شدن قیمت بنزین بوجود آمد اگر چه در ابتدا اعتراضات با محوریت مطالبات معیشتی مردم مطرح شد اما در همان ساعات اولیه به‌واسطه سوءاستفاده برخی به آشوب و تخریب اموال عمومی از جمله بانک‌ها، فروشگاه‌ها و... انجامید.

طبق روال اتفاقات گذشته، از جمله دست اندرکاران به آشوب‌شاندن اعتراضات مردمی رسانه‌های خارجی و فارسی از جمله بی بی سی فارسی، شبکه سعودی ایران اینترنتشنال، شبکه من و تو، صدای آمریکا و... بودند که از طریق ارایه اطلاعات غلط و تحریف شده اعتراضات را به سمت خشونت کشاندند و در جهت تلاش برای پوشش کامل این اعتراضات بیشترین زمان برنامه‌های خود را به این موضوع اختصاص دادند و از بینندگان خود نیز درخواست داشتند تا فیلم‌ها و عکس‌های گرفته‌شده را برای آنها ارسال کنند.

از طرف دیگر، برخی افراد و جریان‌های ضدانقلاب نظیر وابستگان خاندان پهلوی، منافقین و افراد دیگری نظیر مسیح علی‌نژاد و... همین رویه شبکه‌های ضد انقلاب را به شکل دیگری دنبال کرده و با ارائه نظرات تحریک‌کننده و خط‌دهی به نیروهای هماهنگ با خود سعی در تحریک مردم و به‌خصوص جوانان برای به اغتشاش‌کشیدن کشور داشتند که در فیلم‌ها و تصاویر پخش شده از اعتراضات در فضای مجازی می‌توان رد پای برخی از این اغتشاشگران را مشاهده کرد.

سربلندی رسانه‌ها

عملکرد رسانه‌ها در وقایع اخیر از دو منظر قابل ارزیابی است؛ اول نحوه ورود آنها در اصل موضوع سهمیه‌بندی که با وجود نقدهایی که به نحوه اجرا و شیوه مدیریت آن توسط دولت وارد بود، رسانه‌ها با توجه به وحدت نظر قوای سه گانه درباره اصل موضوع و بیانات رهبری در این زمینه سعی کردند با تبیین ضرورت‌های بهینه‌سازی مصرف سوخت و استدلال‌های دولتمردان و کارشناسان اقتصادی در این زمینه، افکارعمومی را با اهداف این تصمیم ملی آشنا کنند و از طرفی با نقد شیوه اجرا و نوع اطلاع‌رسانی دولت در این موضوع بخشی از اعتراضات مردم را مورد توجه قرار دهند. همچنین پیگیری مطالبه رهبر انقلاب و مردم مبنی بر عدم گرانی کالاها و اجناس مختلف پس از سهمیه‌بندی بنزین از اقدامات شایسته رسانه‌ها در ایام اغتشاشات اخیر بود.

از سوی دیگر با آغاز آشوب‌ها و بهره‌برداری دشمن از آن، رسانه‌ها - فارغ از جهتگرایی‌ها و خط‌مشی‌های سیاسی‌شان - در جهت روشنگری و شفاف کردن عرصه و نشان دادن دست‌های پیدا و پنهان دشمنان در اغتشاشات اقدامات قابل توجهی داشتند. به عبارتی رسانه‌ها در آزمون سخت سهمیه‌بندی بنزین یکی از عناصر سربلند این میدان نام گرفتند.

موج سواری برخی چهره‌های مشهور

بنزین که گران شد مثل همیشه برخی از چهره‌های نام‌آشنای عرصه هنر و ورزش به اظهارنظر پرداختند. در میان جماعت سلبریتی کسانی که در عرصه انتخابات از روی کار آمدن حسن روحانی حمایت می‌کردند در شرایط فعلی مدتی است که به اظهارنظرهای انتقادی نسبت به وی پرداختند و حتی از رای خود برگشتند.

در ماجرای افزایش قیمت بنزین هم بار دیگر شاهد این مساله بودیم و برخی چهره‌های مشهور نسبت به رای دادن به روحانی ابراز بشیمانی کردند؛ از جمله این افراد می‌توان به امیرمهدی ژوله اشاره کرد. علی کریمی، فوتبالیست سابق تیم ملی هم نوشت: این نشد که هر جا کم میارید، دست کنید توی جیب مردم. چرا فحشش رو من بخورم که از شما حمایت کردم، همه رو حواله می‌کنم به خودتون.

برخی از سلبریتی‌ها هم بدون تفکیک آشوب‌طلبان و معترضان، وانمود کردند که همراه مردم و معترضان هستند. در همین زمینه مهناز افشار با انتشار پست‌هایی در صفحه‌های شبکه‌های اجتماعی خود از اعتراض‌ها در ایران حمایت کرد. پیمان معادی هم در اعتراض به گرانی بنزین نوشت: سال‌هاست که به‌دنبال واژه‌ای تاثیرگذارتر از شرم‌آور می‌گردیم. روشنگ گرامی نیز با انتشار تصویری در اینستاگرام خود در اعتراض به گرانی بنزین نوشت: من هستم پس اعتراض می‌کنم همین امروز اعتراض کنیم لطفا. من ماشینم بنزین زیاد نداره باهاش می‌رم تو خیابون و هرکجا که بنزین تمام کرد می‌ارمشت تو خیابون. شما پیشنهاد بهتری اگر برای اعتراض دارید، بگید.

البته برخی چهره‌های مشهور نیز به صورت منطقی به انتقاد از نحوه عملکرد دولت پرداختند و خواستار چاره‌اندیشی برای تبعات این تصمیم شدند. در همین زمینه، پرویز پرستویی در مطلبی نوشت: به فرض که همه تصمیمات درسته و مصلحت در گرانی بنزینه، آیا فکری به حال پیک موتوری‌ها و مسافرکش‌ها و... کردید؟ به خدا حق این مردم این نیست.